

Naauw-kuurig Verhaal
Van den Opgank, vordere Successen
en voornaamste voorvallen

Der

FRANSE OOST-INDISE
COMPAGNIE

Tot haar einde toe.

In 't Frans beschreeven

Door

SOUCHU de RENNEFORT,

En

Door J. V. H. in 't Neederduits vertaalt.

TOT MIDDELBURG,

By GILLISHORTHEMEL'S

De Jonge. 1688.

hebben, wierd'er in de nagt tuffen den vijftien en seftienden Desember, by de Maaneschijn, land gessend; men hielt'er, geduurende de nagt, wat af; maar in den morgenstond wierd het selve genaaderd, en voor de *Caap de Falso*, die aan 't vaste-Land van *Africa* is, gekend. Den seeventienden quam de Vloot inde *Taafel-Baay* aan de *Caap de Bonne-Esperance*.

VIII. HOOFSTUK.

Beschrijving van 't Fort der Hollanders aan de Taafel-Baay. Monst. de Mondevergue treed daar te land. Bysonderheden van de Caap de Bonne-Esperance, en van de Baay van Saldaigne.

DE Hollanders bewaarden de inkomst van 't Land der *Taafel-Baay* met een Fort van vier aarde Bolwerken, met Stormpaalen, en Gragten vol See-water omringd; teegen de voorvlakte van onderen was een Muur van gehouwen, en van boovenen van gebakken steenen: Ses stukken Geschut laagen'er om

om de Ree te kunnen beschieten , en daar waaren'er twee-en-dertig op de geheele Fortres. Den Commandant , die de voornaamste Factuur , en 't Hoofd oover de Inleegering , welke in vierhonderd Man bestond , was , hield daar in sijn verblijf : Niet verre van dit wierd een ander Fort met vier Royale Bolwerken van gehouwen Steen gemaakt ; dit voleindigd sijnde , soude het eerste afgebrooken worden ; hier rondom stonden omtrent twintig taamelijk wel gebouwde Huusen , die ook van Hollanders bewoond wierden.

De *Taaſel-Baay* is een ronde Hoogte van vier mijlen in 't ronde seer schoon en vrugtbaar Land : Het ankeren scheen hier sonder groot gevaar ; en de Franse Scheepen , die hier op ses Vaademen grond laagen , hadden geen reeden om Schipbruuk te vreesen. Van deese *Taaſel* koomen somtijds seer geweldige Storm-buuyen , die men *Raphales* noemd ; en welke de Scheepen , die haar op die tijd daar bevinden , seer mishandelen.

Monſr. de Mondevergue , vestoefde , ter oorſaake van eenige groetschooten ,

ten , daar oover hy maar taamelijk genoeg had in zijn aankomst , tot den neegen-en-twintigsten Desember eer dat hy , met twee Bestierders , onder 't ge-
 luud van 't Geschut der Franse Schepen , en twee Hollandse , die daar in de Baay waaren , te land ging : Den
 Commandant ontving hem in 't uutstap-
 pen uut zijn Sloep , en leide hem tussen
 twee reyen Soldaaten naa de Verblif-
 plaats van Meijffer de Gouvernante ,
 welke haar lieden in haar Voor-Saal ver-
 wagte : Sy bragt haar voorts in een an-
 der Vertrek , alwaar 't middagmaal pun-
 tig en rijkelijk bereid sijnde , met soo-
 daanige verheuging gehouden wierd ,
 dat'er door 't schieten , onder 't drinken
 der gesondheeden van den *Koning* , en
 de *Heeren Staaten* niet een eenige Glas-
 R uut geheel bleef. Het maal geëindigd
 sijnde , traaden *Mansr. de Mondevengue* ,
 den Hollandsen Cammandant , met
 zijn Vrouw , en de twee Franse Direc-
 tuurs in de Karos ; aan de andere gaf
 men Paarden , en sy reeden soo te sa-
 men , onder 't geleide van vijftien Hol-
 landse Ruiters , twee mijlen landewaard
 in

in naa een Huus van de Hollandse Oost-Indise Maatschappij, dat seer wel gebouwd, en pragtig gestoffeerd was: In een groote Tuun daar aan groeiden allerlei Kruuden, en Koornwerk; onder andere eenige Koolen van een buitengemeene groote: Ook waaren'er twee Olijf Boomen, die gans met Vruchten beladen stonden: voorts wierden'er schoone Reinet Appelen, Bon-Christien Peeren, Oranje-Appel, Nooten, en Kastanje-Boomen gevonden; en al't Geboomte stond vol Bloeisels of Vruchten. Daar was een beslooten plaats van twee Mergen groot, die met Wijngaard beplant stond, en op die tijd, had men nog maar drie weeken van-doen, om de Druuven in volkoomen rijpheid te sien: Daar waaren al eenige Troffen daar men van proeven konde; en de Wijn (naa't seggen van die'er afgedronken hadden) quam seer naa aan de Rijnse. Rontom dit Huus tot aan de See-kant toe, sijn Woonhuusen voor de Hollanders, in form van Colomien aangesteld: Sy hadden eenige Landen van de Maatschappij voor eenige deelen der Gewafsen.

fen in gebruik ; ook waaren sy verbonden haar Tarw , en andere Waaren aan de selve op een , van haar daar op gestelde prijs , te verkoopen ; en wederom , 't geen sy noodig hadden , van haar te koop : Dog 't was haar verboden , iets voor Geld , aan de Natuurlingen van 't Land , in 't handelen , op dat het onder haar niet verquist wierd ; maar 't is onnoodig 't selve by haar te gebruiken , dewijl sy een Koe of Schaap geeven , voor een End Tabak dat soo lang is als 't Beest dat sy verruulen .

Men noemd deese Mensen *Kaffers* , of anders *Hottentotten* ; sy sijn by-naa swart , en gaan beide Mannen en Vrouwen geheel naakt , behalven dat sy een stuk van een Ossen-Huud voorhebben , om de Teel-Leeden te bedekken . Meest al de Mannen hebben maar een Saadbal , dat de linker is ; de regter word haar , wanneer sy eerst gebooren worden , by wijze van besnijdenis , ontnoomen . De voornaamste onder haar draagen Vellen van Beesten op 't fatsoen van Mantels ; sy sijn alle seer geneegen om haar selven swart te maaken ; en wanneer sy een
Kock

Koekpan , of Vleespot vinden , sijn sy als dul , om met het Vet haare Aangesigten te smeeren ; en dan maaken sy haar met de Naagels eenige schrabben , die sy met gegruusde steen vollen . Haar spis is gemeenlijk Darmen van Offsen en Kocyen , die sy geheel rauw eeten ; En draagen de Penssen der Dieren daar van sy haar voeden , om haare Beenen . Sy sijn doolende door 't veld ; en verschuulen haar in de Bossen , en 't Gebergte , daar sy haare Hutten hebben , die met Huiden van Beesten gedekt sijn ; en onderhouden geduurende de nacht Vuur in de selve . Sy hebben gans geen Goddelijke eerdienst , nog eenig blijk van bekende Godsdienst , als soo een wijze van aansien voor 't Vuur , wanneer de Son niet schijnd ; en men kan sig niet als seer beswaarlijk verbeelden , hoe verre deese Natie van 't Borgerlijke leeven verwijderd is .

Monfr. de Mondevergue sond de Heeren *de Lapis* sijn Neef ; *Vimont* Luutenant van den Admiraal ; *la Bonté* Luutenant van de Compagnie van de Heer *Beschon* ; een Hollander van de *Taafel-Baay* ,
en

en twee duutfche Stuurliuden , met 't klein Scheepje *la Saumacque* om de *Baay van Saldaigne* , die wat meer naa 't Noorden leid als de *Taafel-Baay* , te gaan onderkennen. Sy maakten daar een bondig verhaal af , maar te lang om hier geheel in te voegen. Het hield in : dat'er goede Anker-Grond , oovervloed van Vis , Vaale Beesten , en veellerley Wildvang was : Dat de viffery van de See-Wolf , fchoone Oly en Huuden uutleveren konde ; maar fy feiden niets van den handel met de Wilden , dewijl'er niet een eenige , geduurende haar verblijf aldaar , verfcheenen was : dat 't Waater daar befwaarlijk in te neemen viel , vermits'er niet , als zes mijlen van de Goede Anker-Grond , een klein Fonteintje , en dat nog altijd moddcrig was. Sy planten aan den Oever een Pilaar , met de Waapenen van den Koning , en dit Omschrift : *Ludovico decimo quarto regnante , Franciscus Lapius Montevergius in Orientem Legatus pofuit anno 1666*. Sy faagen de voetftappen van een meenigte Leeuwen , en Reinocerots rondom de Fonteinen , als meede magtig veel Steenbok-

bokken. Sy merkten ook , dat'er anders geen Hout als tot Takkebossen te bekoomen was. Sy vonden vijf Eilanden in deese Baay , waar van sy'er twee bequaam oordeelden om eenige Planteu voort te setten , en Vee te weiden ; dog dan most men'er nog eenig Waater tragen op te doen wellen : De andere waaren t'eenemaal onvrugtbaar , en daar konde niets , als de Nagt-Raavens , en andere Waater-Voogels die van Vis , en See - Slijm leeven , haar verblijf houden.

IX. HOOFSTUK.

*Vertrek van de Caap de Bonne-Esperance.
Aankomst van Monfr. de Mondevergue
aan 't Eiland Mascareigne.*

DEn seeventienden January des jaars seftien honderd seeven - en - seftig , vertrok de Franse vloot uut de *Taafel-bay* , bestaande in al de Scheepen die van *Brass* gevaaren waaren , uutgesonderd de *Saumacque* , die men daar , om te herstellen , gelaaten had : De kleine *S. Jean* die ,